

Forslag:

Planstrategi for Vega kommune

DEL 2: Utfordringer, muligheter og prioriterte planoppgaver.

03.02.2017

Vega Kommune

Prosjektgruppa ved Brit Skjevling, Hilde Sprækenhus og Margrethe Wika

Innholdsfortegnelse

1. Kommunal planstrategi	2
2. Kommunalt planansvar	2
Nasjonale og regionale føringer for kommunens planbehov	5
3. Utviklingstrekk og utfordringer for Vega.....	7
4. Vurdering av planbehov 2016-2019	9
Kommuneplanen	10
Kommuneorganisasjonen; tematiske kommunedelplaner og strategiske plandokument.....	12
Øvrige planoppgaver:	20
5. Prioritering av planoppgaver 2016-2019	21

1. Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien skal:

- Være et verktøy for kommunens politiske / administrative ledelse for å skape en oversikt over planverk i kommunen.
- Være et verktøy for å identifisere planer som er modne for revisjon.
- Kunne identifisere planer som skal saneres.
- Påvise områder der kommunen bør utvikle nye planer.

Forenklinger (sammenslåing av planer) og andre forbedringer bør også vurderes i planstrategien.

2. Kommunalt planansvar

Vega kommune skal utføre planoppgaver på mange ulike områder. Planoppgavene kan både være lovpålagte og ikke lovpålagte. Planoppgaver vil i stor grad være styrt av Plan- og bygningsloven og Folkehelseloven¹. Kommunen utfører også planoppgaver som ikke faller under PBL.

Kommuneplanen

Vega kommunes viktigste lovpålagte plan er kommuneplanens samfunnsdel jf. PBL (2008) § 11-1. Planen er Vega kommunes overordna strategiske plandokument for styring av samfunnsutviklingen. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av

¹ Folkehelseloven § 5 om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen skal en oversikt inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. pbl (2008) § 10-1.

PLANSTRATEGI

jf. Plan- og bygningsloven (pbl 2008) § 10-1.

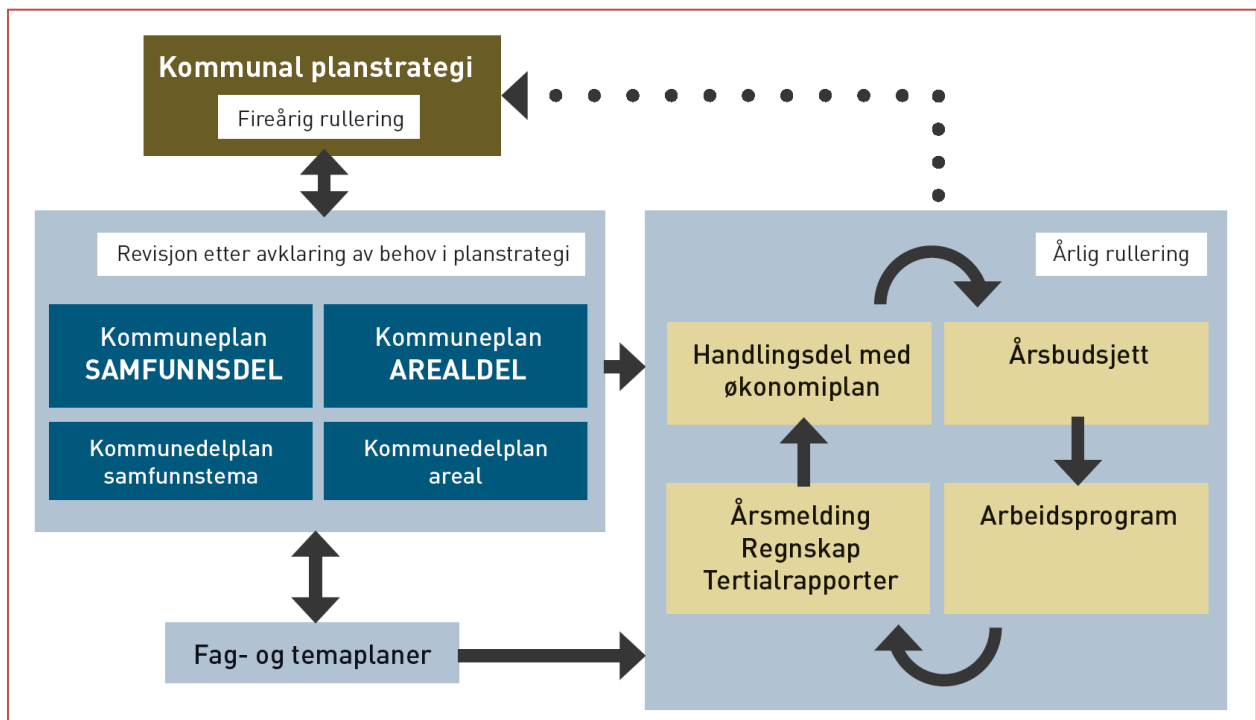
Kommunestyret skal minst én gang hver valgperiode, og senest innen et år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. I planstrategien **drøftes** kommunens strategiske valg knyttet til **samfunnsutvikling**, langsiktig **arealbruk**, **miljø**utfordringer, **sektorenes virksomhet** og en **vurdering** av kommunens **planbehov** i valgperioden. Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen *bør* også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret skal ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves. *Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen*, jf. kapittel 11.

kommunestyret i 2007. Samfunnsdelen omfatter prioriterte hovedsatsingsområder med hovedmål og delmål.

Kommuneplanens areadel ble vedtatt i 2010 (pbl 1985, § 20) og skal vise sammenhengen mellom fremtid samfunnsutvikling og arealbruk.

Vega kommunestyre vedtok i 2012 å videreføre gjeldende samfunnsdel og arealdel jf. kommunens planstrategi for 2012-2016.

Kommunalt plansystem

Vega kommune har valgt en modell / oppbygging av kommuneplanens samfunnsdel med fire store hovedsatsingsområder med hovedmålsettinger og flere delmål for hvert område. Jf. kommunens egne planretningslinjer skal hvert hovedsatsingsområde ha sin egen kommunedelplaner med handlingsdel.

De fire kommunedelplanene skal utgjøre grunnlagsmaterialet for økonomiplanen som i Vega kommune er ment å være identisk med kommuneplanens handlingsdel. Delplanene utformes etter en ensartet felles mal med tiltak, prioritering og angivelse av ansvar. En samlet årlig politisk prioritering av alle kommunedelplanenes handlingsplaner gjennomføres, og legges til grunn for behandlingen av økonomiplanen.

I tråd med kommunens samfunnsdel ble **kommunedelplan for hovedsatsingsområdet** samfunnsutvikling, næringsutvikling og bosetting

vedtatt i 2015. Dette er den eneste kommunedelplanen som er utarbeidet i tråd med samfunnsdelen og vedtatte målsettinger i kommunen.

Vega kommune har også to **kommunedelplaner-tema** (hjemlet i PBL) som bl.a. har vært en viktig forutsetning for å kunne søke statlig midler til tiltak.

Reguleringsplaner som er vedtatt etter 2007 er omtalt senere i dette dokumentet. For øvrig vises det til oversikt i kommuneplanens arealdel.

Vega kommune har også en rekke **tema- og fagplaner** (jf. oversikt under) som er aktive og eller gjeldende planer. Langt fra alle disse planene vil bli vurdert i planstrategisammenheng.

Planstrategien skal i hovedsak identifisere kommunens hovedutfordringer i inneværende kommunestyreperiode og vil ut fra dette definere et overordnet planbehov. Det øvrige planverket revideres /rulleres jf. konklusjonene i de prioriterte planoppgavene.

Fig. Planer i Vega kommune

	KOMMUNAL PLANSTRATEGI jf PBL		
Beredskapsplan og Helhetlig ROS-analyse jf lov	SAMFUNNSDEL (2007- 2020) jf. PBL	AREALDEL (2010-2020) jf. PBL	Økonomiplan Årsbudsjett
	Kommunedelplan - tema Fysisk aktivitet og naturopplevelser Energi- og klimaplan Samfunns-/næringsutvikling og bosetting	Kommunedelplan - areal Sentrumsplan Gladstad Kystplan H. (<i>under behandling</i>)	
	REGULERINGSPLANER jf. PBL		Årsmelding
	REGULERINGSPLANER jf. PBL		Regnskap
	REGULERINGSPLANER jf. PBL		Tertialrapport
	TEMATISKE (sektor) PLANER (styringsdokumenter)		
	Plan for rehabilitering Delplan ernæring Delplan: Infeksjonskontroll program. og smittevernplan for Vega sykeheim Plan for internkontroll. Smittevernplan Pandemiplan Psykiatriplan Rusmiddel politisk plan Boligsosial handlingsplan Folkehelsearbeid – framdriftsplan Delplan normering legetjenester Delplan Etisk kompetanseplan Strategisk kompetanseplan	Plan for tilsyn og kvalitetsutvikling av barnehager på Sør-Helgeland Reiselivsstrategien «Vega ved verdens vakreste kyst» 2010-15 Tiltaksstrategi for landbruket Forvaltningsplan for Eidem friluftsområde (statlig sikra) Trafikksikkerhetsplan Forvaltningsplan for Vegaøyen verdensarvområde IKT-strategi Hovedplan vann Hovedplan avløp	
	VIRKSOMHETSPLANER		
	Lønnspolitiskplan (under behandling)		
	Enhetenes virksomhetsplaner		
Div. reglement /retningslinjer			

Nasjonale og regionale føringer for kommunens planbehov

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (pbl § 6-1) ble fastsatt ved kongelig resolusjon 12.juni 2015 og har som formål å sikre sammenhengen mellom nasjonal, regional og kommunal planlegging. Forventningsdokumentet fremhever følgende som kommunalt fokusområde:

Gode og effektive planprosesser:

Prioriter planarbeid, men ikke planlegg mer enn nødvendig. Bruk mulighetene til forenkling. Sikre godt kunnskapsgrunnlag, og tidlig interesseavklaring med berørte parter. Ivareta nasjonale og viktige regionale interesser. Bruk *digitale planverktøy*.

Planlegging for bærekraftig areal- og samfunnsutvikling:

Reduser klimagassutslipp og energibruk. Ta hensyn til klimaendringer. Forebygg. Utarbeid risiko- og sårbarhetsanalyser i samfunnsplanlegging og planlegging og i byggesak. Ta hensyn til naturfare. Identifisere viktige verdier av naturmangfold og landskap, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og ivareta disse i planer. Sett av tilstrekkelig arealer til næringsutvikling, tilrettelegg for nye og grønne næringer. Avvei mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.

Planlegging for attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder:

Vedtatte planer legges til grunn for egne vedtak, arealutnyttelse rundt knutepunkt, tilrettelegge for bruk av sykkel og gange. Samarbeid med statlige fagmyndigheter om utredninger og store samferdselstiltak. Tilrettelegge for etablering av boliger, arbeidsplasser, handel, service og sosiale møteplasser i sentrum. Arkitektur, kulturminner, landskapsverdier, vann og grønne elementer tas aktivt i bruk som ressurser i sentrumsutviklingen. Ta vare på naturverdiene og legge til rette for fysisk aktivitet og trivsel for hele befolkningen, tilgang til områder for lek, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv. Prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming legges til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse.

Regional planstrategi

Nordland fylkeskommune planstrategi (2016-20) er en prioritering av fylkeskommunens planlegging for de kommende fire årene. Den redegjøres for utviklingstrekk, utfordringer og muligheter innenfor områdene demografi og samfunnsutvikling; levekår; helse og levevaner; miljø og bærekraftig utvikling; areal og infrastruktur, natur- og friluftsområder; næring; utdanning og forskning; kultur; og samferdsel.

Regionale føringer og planer

Fylkesplan for Nordland 2013-2025 er det strategiske dokumentet som gir føringer overfor kommunen i Nordland. Visjonen i Fylkesplanen *Mitt Nordland – mi framtid* er:

- Et aktivt og et inkluderende samfunn
- Et attraktivt Nordland
- Et nyskapende Nordland

Fylkesplanens målsettinger innenfor områdene er:

- Livskvalitet
- Livskraftige lokalsamfunn og regioner

- Verdiskapning og kompetanse.

Og skal gjenfinnes i kommunenes plansystem.

3. Utviklingstrekk og utfordringer for Vega.

I henhold til utviklingstrekk og utfordringsbilde for Vega kommune er det utarbeidet statistikk som danner kunnskapsgrunnlag for den kommunale planstrategien.

Under følger en kort oppsummering av de viktigste tall, fakta og poeng under hvert tema i kunnskapsgrunnlaget.

Demografi og befolkningsutvikling

Befolkningsgrunnlaget har vært synkende over flere år og vi blir stadig eldre. Vega har hatt en liten økning i folketallet i 2015 (og det ser også positivt ut for 2016). Nettoinnflyttingen har gått fra minus til pluss i løpet av de siste fire årene for Vega. I 2015 var det 17 innenlandske flyttinger og 7 innvandrere til Vega.. Innvandrere utgjør 5,1 % av befolkningen i kommunen. De fleste innvandrerne kommer fra europeiske land (ca. 70 %). 2016 blir det første året med registrerte innvandrere fra Afrika til Vega. Fødsels- overskuddet er dessverre negativt.

Levekår og folkehelse

I 2014 var arbeidsledigheten (1,6 %) i Vega lavere enn både snittet for fylket og landet. Andel uføre i Vega er redusert siden 2009, men vi ligger fortsatt ca. 3 % over gjennomsnittet for Nordland på 11,7 %, ved siste måling. Bruken av graderte sykemeldinger er høy i Vega, men viser vilje til å forebygge og følge opp sykefravær på arbeidsplassene. Forventet levealder for menn er 78 år og for kvinner er 82 for perioden 2000-2014 i Vega.

Vega har hatt økning i andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt.

Mobbeandelen i Vega ligger over både fylket og landet og vi ligger dårligere an i forhold til andel elever som trives på skolen. Vega har ikke tall for frafall ved videregående skole, men totalt for alle utdanningsnivå for perioden 2013-2015 ligger vi på samme nivå som fylket.

Det er en tendens til økning i psykiske plager spesielt hos unge kvinner i Vega.

Andelen av befolkningen som har grunnskole som høyeste utdanningsnivå i ligger noe høyt. Andelen voksne med høy utdanning har økt de siste åtte årene i kommunen.

Areal og infrastruktur

Øykommunen Vega har et landareal på 162 km², 1 369 km strandlinje og ca. 17 874 dekar strandareal hvorav 14 883 dekar er potensielt tilgjengelig strandsonenearealet. I Vega er det registrert 923 ulike bygningstyper i strandsonen. Det har vært en økning på 36 bygningene, hvorav 9 fritidsboliger/boliger og 20 garasjer og uthus til boliger i perioden 2013-2016.

I løpet av de siste årene har bredbåndsdekningen til befolkningen økt.

Næring

Vega har hatt reduksjon i sysselsettingen i næringene på drøyt 2 % fra 2009 til 2014. Nedgangen har vært størst innenfor offentlig forvaltning /annen tjenesteytende næring samt innenfor jordbruk/skogbruk og fiske.

Omsetningen i detaljhandelen / varehandelen har økt i perioden 2008-2014.

Nettopendlingen (pendlestrømmen ut av kommunen) har gått litt ned (18 stk.) de siste tre årene, og i 2015 var det 119 personer som pendlet ut av kommunen for å jobbe.

Kommunal forvaltning og tjenesteyting

- *Økonomi*

Vega kommunes økonomiske situasjon viser for lavt netto driftsresultat, stor gjeldsbelastning, kommunen er sårbar i forhold til renteendring og har en langsiktig gjeld som ligger over både KOSTRA gruppe 6, fylket og landet.

- *Barnevern*

I Vega er andel barn med barnevernstiltak betydelig høyere enn på landsbasis (11 % for Vega mot 5 % for landet). Vega kommune hadde i 2015 dobbelt så store utgifter til barnevern som snittet for fylket. I løpet av de siste tre årene er utgiftene redusert i Vega mens de har økt for fylket og KOSTRA gruppe 6.

- *Barnehage*

Andelen barn i barnehagealder som gikk i barnehage på Vega, var lik snittet for hele landet i 2015 (ca. 90 %). Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning har økt de siste årene, og Vega lå litt bedre enn både landet, Nordland fylke og KOSTRA gruppe 6 i 2015. Tendensen har snudd i 2016. Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning i Vega er relativt lik andelen i KOSTRA 6, Nordland og Norge. Vega kommune brukte 4 678 kr per innbygger til barnehage – og ligger under KOSTRA-gruppen.

- Grunnskolen

Elevprognosene for grunnskolen tyder på en fortsatt nedgang i elevtallet i Vega.

Standpunkt /snittkarakterer for elver i Vega ligger litt under Nordland og landet for alle fag for skoleåret 2014/15. Gjennomsnittet for grunnskole-poeng på 10.trinn har gått ned i Vega over tid. Nasjonalt øker grunnskolepoengene. I 2015 brukte Vega kommune 163 839 kroner per innbygger til grunnskolen noe som er på nivå med KOSTRA gruppen, men over fylket og landet.

- Pleie/omsorg

Prognosene (basert på middels nasjonal vekst i) Vega tilsier at gruppen av innbyggere over 67 år vil øke betraktelig i årene fram mot 2040. Både gruppen fra 67-79 år, fra 80-89 og over 90 vokser. Gruppen av eldre øker også i forhold til gruppen fra 19-67. I 2015 brukte Vega kommune 21 131 kroner per innbygger til pleie og omsorg, og ligger under KOSTRA-gruppen og jevnt med fylket.

- Kommunehelsetjeneste:

Vega har en relativ høy dekningsgrad av leger og fysioterapeuter i forhold til befolkningens størrelse. I 2015 brukte Vega 5062 kroner per innbygger til kommunehelsetjenesten, og ligger på nivå med KOSTRA-gruppen, men over landet og fylket.

- Kultur

Netto driftsutgifter per innbygger til kultursektoren i Vega er i perioden 2012 - 2015 generelt lavere enn gjennomsnittet for Nordland, KOSTRA- gruppen 6 og landet.

- Kommunal teknikk

I 2015 brukte Vega kommune 2268 kr pr innbygger til kommunale veier, ligger på nivå med KOSTRA gruppen, men over landet og fylket.

4. Vurdering av planbehov 2016-2019

I planstrategien gjøres vurdering om hvorvidt gjeldende planer skal videreføres, revideres eller utgå. Planstrategien vil også vurdere om det er nye planer som må utarbeides for å imøtekomme kommunens behov.

I overgangen til ny planperiode er det ikke gjennomført en helhetlig og systematisk evaluering av gjeldende kommuneplan.

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel 2007-2020 ble vedtatt av kommunestyret 19.4.2007 og med mål om å være et verktøy for styring og utvikling av kommunen herunder ivaretagelsen av verdensarvstatusen. Den peker ut langsiktige mål og delmål for fire (4) hovedsatsingsområder;

- Helse, pleie og omsorg
- Oppvekst, livsutfoldelse og kultur
- Verdensarv, natur og kulturarv
- Samfunnsutvikling, næringsutvikling og bosetting

For kommunen som organisasjon er det gitt en hovedmålsetting i kommuneplanen.

Planen inneholder også arealpolitiske retningslinjer.

Utvikling av visjon og slagord for kommunen var også en del av arbeidet med samfunnsdelen og ble vedtatt av kommunestyret 14.6.2007.

For hvert vedtatte hovedsatsingsområde skulle det utarbeides kommunedelplaner (KDP) jf. PBL med handlingsdel og prioriterte tiltak. Planene skulle utredes i et tverrpolitisk perspektiv av politiske arbeidsgrupper oppnevnt av kommunestyret. KDP utgjør grunnlagsmateriale for økonomiplanen. Det er utarbeidet og vedtatt en slik plan i løpet av de siste 8 åra. Uten konkretisering av mål med strategier og tiltak i handlingsprogram har det blitt utfordrende å følge opp med resultatvurdering for de øvrige «satsingsområdene» i samfunnsdelen. Det kan synes som planretningslinjene er litt for ambisiøse for vår kommune med få planressurser/liten kapasitet.

I kommunen har vi mange fagplaner / tematiske planer osv. som både er hjemlet i lov, eller som det forventes at kommunen har utarbeidet av ulike grunner. Utføringen med disse planer er å få en god kobling til økonomiplanen og prioriteringer av tiltak jf. utføring og behov som foretas i dette planarbeidet.

Anbefaling:

Samfunnsdelen med sitt langsiktige perspektiv på 10-12 år er nå helt i sluttfasen av sin levetid. Behovet for en hovedrevisjon er svært påkrevd. Kommunen bør allerede nå vurdere at oppstart og utarbeidelse av planprogram for en hovedrevisjon av samfunnsdelen skal inngå i planstrategien for 2020-2024. Det forberedende arbeidet kan med fordel

starte opp i 2019 slik at selve revisjonsprosessen kan foregå tidlig i valgperioden og det nye kommunestyret kan få gjennomført sin politikk.

Kommunestyret må se på muligheten for at samfunnsdelen med prioritering av satsingsområder, mål og strategier for kommunens utvikling også får en samlet handlingsdel. Medvirkningsprosessene bør tilrettelegges slik at vil det blir fokus på hvordan kommunen som samfunn kan arbeide for å gjennomføre mål og strategier. For å få et fungerende plansystem i forhold til kapasitet i kommunens organisasjon og samfunnets utføringer, må antallet tematiske kommunedelplaner reduseres. Viktige tema (f.eks. klima/energi, fysisk aktivitet og naturopplevelser mv) integreres i samfunnsdelen jf. samme krav om prosess og at tiden for revisjon av flere kommunedelplaner er sammenfallende.

Kommuneplanens arealdel 2010-2020 ble vedtatt av kommunestyret 17.6.2010.

Planen har som mål å sikre arealene og verdiene innenfor Vegaøyen verdensarvområde i tråd med nominasjonen og innskrivingen på UNESCOs verdensarvliste. I buffersonen til verdensarvområdet skal den fremtidige arealbruken synliggjøres slik at det blir enklere å utarbeide detaljerte planer, raskere fatte beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og arealpolitikk.

Arealdelen består av en planbeskrivelse, et plankart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer.

Arealplanen angir hvilke arealkategorier som er prioritert til ulike formål på land – og delvis i sjø. I planen konkretiseres arealbruken gjennom beskrivelser, bestemmelser, retningslinjer og hvilke reguleringsplaner som er gjeldende. Arealplanen ble vedtatt etter den gamle PBL (85).

Kommunen har siden ikke revidert kommuneplanens arealdel jf. ny plan- og bygningslov som trådte i kraft i 2009. Planer er bl.a. ikke i henhold til kartforskriftenes krav. Arealbruken i strandsonen langs sjøen er ikke avklart på tilfredsstillende måte (funksjonelle strandsoner), og det gis byggetillatelser med dispensasjon fra plan. Verdien av arealplanen faller dramatisk når den blir eldre, og sittende politisk lederskap ikke har noe eierskap til dokumentet.

Anbefaling: Planen videreføres i denne kommunestyreperioden, men i forb. med utarbeidelse av neste K-periodes planstrategi anbefales det at også oppstart (2019) og utarbeidelse av planprogram for kommuneplanens arealdel inngår.

Temaplaner eller **tematisk kommunedelplan** er underordnet samfunnsdelen og skal ikke være i konflikt med denne. Et plansystem med mange tematiske

kommunedelplaner med krav til handlingsdel kan i stor grad utfordre samfunnsdelen og er krevende å vedlikeholde.

Utdaterte planer bør i større grad fases ut i forbindelse med kommunal planstrategi evt. at tema inngå i en ny samfunnsdel med handlingsdel. I mange sammenhenger er det kanskje en utredning kommunen trenger og ikke en egen temaplan.

Kommuneorganisasjonen; tematiske kommunedelplaner og strategiske plandokument.

Satsingsområder i samfunnsdelen og kommuneorganisasjonen

Rådmann

Økonomistyring.

Kommunen skal hvert år vedta en rullerende økonomiplan som minst skal omfatte de fire neste budsjettår jf. kommuneloven § 44 nr.1 og 2. Økonomiplanen viser framskrivingen av kommunens forventede inntekter og utgifter knyttet til drift. Investeringsbudsjettet viser planlagte investeringer og hvordan de er tenkt finansiert. Tidsperspektivet er fire år

Eksisterende planer:

Økonomiplanen 2017-2020, vedtatt KS 15.des 2017 sak 70/16. Økonomiplanen rulleres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen. Økonomiplan og årsbudsjett er det viktigste styringsdokumentet for kommunen som organisasjon, og revideres/rulleres etter fastsatte rutiner. Det er en utfordring å få til en god kobling mellom økonomiplanen og andre planer.

Vega må fortsatt styrke sin satsing på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) og fokusere på digital forvaltning og bidra til bedre og mer effektive tjenester for innbyggerne. En stabil plattform og innovative teknologiske løsninger er svært viktig for drift og utvikling av alle funksjoner og ansvarsområder i kommunen.

IKT-strategi 2014-2018, vedtatt KS 19.6.2014 sak 29/2014. Målsetting for strategien er å oppnå en velfungerende, framfidsrettet IT-løsning for ansatte og innbyggere i Vega kommune. Vega kommune har vedtatt et utvidet IKT-samarbeide gjennom «Øyriktet IKT» med Brønnøy kommune jf. sak 10/15 den 19.3.2015 *Inngåelse av avtale om investering og drift av IKT.*

Behov for nye planer:

- **Kompetanseplan for Vega kommune** må si noe om hvilken kompetanse som behøves for å nå målene vedtatt i kommunens planer. Riktig og

god kompetanse sikrer kommunene kvalitet i tjenestene, effektiv ressursutnyttelse og godt omdømme som en attraktiv arbeidsplass. En bevisst, systematisk og strategisk satsing på kompetanse er viktig for at kommunene skal lykkes både som samfunnsutvikler og som velferdsprodusent. Systematisk kompetanseutvikling forutsetter hensiktsmessig styring og ledelse. For å utvikle ansattes og virksomhetens kompetanse, fordres bevisst tenkning og handling rundt tiltak som skal heve sektorenes og kommunens kompetanse.

Oppvekst, livsutfoldelse og kultur

Skole, voksenopplæring, SFO, barnehage, kultur og bibliotek

I grunnskolen er læringsresultatet under landsgjennomsnittet, og grunnskolen bruker ressurser over snittet innen skolesektoren. Ressursene må utnyttes bedre. Det må være fokus på barn og unges trivsel på skolen der også psykisk helse er et sentralt tema.

Det er viktig å redusere at unge faller ut av utdanningsforløpet og blir mottakere av ulike typer offentlig understøttelse. Tidlig innsats (barnehage og skole) må vurderes for å bidra til å endre dette forholdet.

Integrering av nye landsmenn er et sentralt tema som bør følges opp videre.

Eksisterende planer:

- **Plan for godkjenning av barnehager på Sør-Helgeland**, vedtatt den 14.2.2013 sak 19/13, oppsummerer og presiserer lover og forskrifter, ansvarsforhold og godkjenningsmyndighetens oppgaver i arbeidet med godkjenning av nye barnehager.
- **Plan for tilsyn og kvalitetsutvikling av barnehager på Sør-Helgeland**, vedtatt den 14.2.2013 sak 20/13, systematiserer tilsynspraksisen på Sør-Helgeland slik at det blir vurdert om barnehagen drives i henhold til lover, forskrifter og kommunale vedtak, og om eier av barnehagen er bevisst sitt ansvar for egen barnehages virksomhet i henhold til lov om barnehager med forskrifter.
- **Plan for tilpassa opplæring på Sør-Helgeland**, vedtatt den 18.12.14 sak 61/14, setter felles mål for tilpasset opplæring i alle relevante ledd med den hensikt at alle elever skal ha utfordringer og mestring på sitt nivå.
- **Plan for den kulturelle skolesekken (DKS) 2012-16 for Brønnøy, Vega og Vevelstad kommune**, ble vedtatt forlenget den 15.12.2016, og har som målsetting å gi elevene opplevelser og læring gjennom kunst og kultur. Kunst og kultur skal gi opplevelser som er viktig for å utvikle det enkelte menneskes personlighet og livskvalitet. Kunst og kultur skal være identitetsskapende og gjøre oss oppmerksomme på hvem vi er og hvor

vi kommer fra. Kunst og kultur skal, gjennom DKS, sikre at alle elever som går ut av grunnskolen har god lokalkunnskap knyttet til kommunens historie og det estetiske miljø samt opplevelser, kunnskap og refleksjon knyttet til kunst og kultur.

Vega skole har i tillegg følgende planer, rutinebeskrivelser mv. som det jobbes etter: *Plan for krisehåndtering, Branninstruks for Vega skole, Plan for verdensarvarbeid (under revidering), Plan for samarbeid skole/heim* og som inneholder *rutiner for mottak av fremmedspråklige elever, rutiner for PPT jf. Opplæringsloven*, Skolen har også *rutiner for HMS jf. Opplæringslovens § 13.10*.

Behov for nye planer:

- **Kvalitetsplan for grunnskolen** Det er behov for en strategisk handlingsplan for Vega skole der kommunestyret som skoleeier gir overordnede føringer for de forventninger kommunestyret har til arbeidet i grunnskolen. Kvalitetsplanen skal ta utgangspunkt i læreplanverket for Kunnskapsløftet, som er grunnlaget for opplæringen i skolen og inneholder kompetansemål og hva elevene skal mestre. Kommunestyret skal fastsette hvilke områder grunnskolen skal ha en særlig innsats for i planperioden. Den skal ikke være detaljstyrende, men være en overordnet kommunal plan.

Helse, pleie og omsorg

Helse, Pleie og omsorg, NAV Vega-sosialtjenesten, Barnevernstjenesten, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og psykiatri.

Flere rammes av livsstilsykdommer, som diabetes, depresjon eller lungekreft. De fleste lever godt med sykdommene, men det krever god tilgang til helsetjenester og etterspørselen etter offentlig pleie- og omsorgstilbud vil derfor øke. Det må settes større fokus på å forebygge utvikling av livsstilsrelaterte sykdommer.

Gruppen av innbyggere over 67 år vil øke i årene fram mot 2040. Forventet gjennomsnittlig levealder øker og er på Vega i 2016- tall 77,8 år for menn og 82 år for kvinner. Også de over 85 år lever lenger og klarer seg bedre enn tidligere generasjoner gjorde. De eldre har ofte flere sykdommer, men er friske likevel på grunn av god tilgang til helsetjenester og behandling. Én av fem over 70 år bruker ti eller flere legemidler. Dette medfører økt behov for helsetjenester, inkludert hjemmebaserte tjenester.

Helse- og omsorgssektoren må være strukturert på en slik måte at den gir nødvendige og tilpassede tjenester, samtidig som at kostnadene er bærekraftige. Da blir det viktig å gjøre den enkelte bruker i størst mulig grad

selvhjulpen ved mestrings- og rehabiliteringstiltak, såkalt hverdagsrehabilitering. Hverdagsrehabilitering defineres som forebygging og rehabilitering i hjemmet der det legges vekt på mestring av hverdagsaktiviteter som er viktig for den som mottar tjenesten, som for eksempel å stelle seg selv, lage mat, leke med barnebarn, hogge ved eller gå på kafe. Kommunen vil ha behov for utvikling av kompetansen og rekruttering av helsepersonell, samt helsetjenester dimensjonert i forhold til dagens og fremtidige behov.

Å vurdere hvilke muligheter kommunen har til å redusere det relativt høye antallet mottakere av uførepensjon og sosialhjelp er viktige oppgaver og krever samhandling på tvers av kommunens stab funksjoner og virksomhetsområder.

Forventningene fra Samhandlingsreformen (helsetjenestereform) om oppgaveoverføring fra spesialisthelsetjenesten til kommunen gir utfordringer, og det må fokuseres på organisering, ledelse, kompetanse og at tjenestene er til for den enkelte pasient og bruker.

Bosetting av flyktninger må også vies plass i planverket. Boliger og helsetjenester er her sentrale tema.

Det er ikke igangsatt et eget KDP arbeid for satsingsområdet jf. kommuneplanens samfunnsdel. Innenfor helse- og omsorgssektoren finnes det en god del planer med ulike behov for revisjon ut fra endrede betingelser osv.

- **Psykiatriplan** (2002-2006), i 2007 ble planen vedtatt videreført. Planen må revideres jf. ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og nye statlige krav gjennom samhandlingsreformen. Planen skal danne grunnlaget for det psykiske helsearbeid i kommunen. Det skal bl.a. gjøres greie for utfordringer og behov mv. Planen bør oppsummere viktigste målsettinger som skal være styrende for utviklingen av de psykiske helsetjenester i kommende de kommende 5 årene.
- **Rusmiddelpolitisk handlingsplan** (2014-2017) vedtatt den 26.11.15 sak 54/15, har som hovedmål å sikre god forvaltning av lokal alkoholpolitikk, styrke det forebyggende arbeidet blant barn og unge, øke bevisstheten om voksne som rollemodeller for barn og unge i forhold til bruk av rusmidler, vektlegge viktigheten av rusfrie soner for alle aldersgrupper, kompetanseheving i helse-, omsorgs- og sosialtjenestene, samt styrke for- og ettervernet og omsorgstilbudet til rusmiddelmisbrukere og deres pårørende.
- **Folkehelsearbeid – framdriftsplan** vedtas årlig. Planen skal sikre oppfølging av prioriterte folkehelseiltak for å bedre befolkningens helse. Oversiktsdokumentet (jf. folkehelseloven) som skal ha fokus på

befolkningens helsetilstand og de negative og positive faktorer som kan virke inn på den skal prioriteres i denne planperioden.

- Innenfor helsesjefens ansvarsområde planlegges rullering av **delplan for: Smittevern, Pandemi, normering av legetjenester (2009)** og **Miljøretta helsevern – tilsynsplan**.
- Videre skal **delplan ernæring, strategisk kompetanseplan, delplan etisk kompetanseplan og delplan infeksjonskontroll, smittevernplan for Vega sykeheim og plan for internkontroll** samt **Plan for rehabilitering** rulleres.

Behov for nye planer:

- **Omsorgsplan** skal definere de langsiktige utfordringene kommunen står overfor på omsorgsfeltet. Videre skal planen synliggjøre hvilke strategier Vega kommune bør ha for å møte forventet utfordringer med nye brukergrupper og at vi får flere eldre som alle har behov for et mangfoldig godt tjenestetilbud og et aktivt dagligliv. Samspill mellom de kommunale tjenestene og familie og frivillig sektor står sentralt for å møte et økende tjenestebehov. Det samme gjelder behovet for arbeidskraft. Utbygging og investeringer i forebyggende tiltak, kompetansebehov mv. kan være konkrete tiltak som må avklares
- **Delplan demens**. Det skal lages en ny plan for å bedre tjenestetilbudet til personer med demens og deres pårørende. Planen skal utvikles med innspill fra personer med demens og pårørende. Planen skal ferdigstilles i løpet av planperioden.
- **Helse- og sosial beredskapsplan** Alle kommuner plikter etter helseberedskapsloven (2000) å ha en helse- og sosial beredskapsplan. Formålet med beredskapen er å verne liv og helse og bidra til at alle som bor eller oppholder seg i kommunen får nødvendig helsehjelp og sosiale tjenester også ved kriser og katastrofer. Dette er en plan som har stått på agendaen i mange år, og må på plass snarest.
- **Handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep mot barn (2016)** Planen skal være et verktøy for systematisk arbeid med å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn. Planen skal sørge for økt kunnskap om tematikken både hos voksne og barn. Det skal gjøres greie for bl.a. eksisterende tjenestetilbud i kommunen og andre samarbeidende instanser, og inneholde satsingsområder og en handlingsdel.

Samfunnsutvikling, næringsutvikling og bosetting

Næring og tekniske tjenester.

Å styrke kommunens attraktivitet både som bosted og for næringslivet gjøres dels gjennom å levere gode tjenester, gjennom strategisk planlegging og arealdisponering – og et oppdatert planverk. Reiselivsnæringen er i stadig utvikling, og med økende turisme blir en sunn besøksforvaltning meget viktig for bl.a. å kunne oppnå kvalitetsstemplet bærekraftig destinasjonen. Miljøhensyn og klimatilpasning byr på utfordringer i Vega, som i landet for øvrig. Å tilpasse seg klimaendringer og minimere klimagassutslipp er viktig både i overordna planlegging og på detaljnivå. Infrastrukturen må kunne tåle våtere og mere ekstremvær.

Drikkevannsforsyningen er stabil og har en relativt god kvalitet.

Det er behov for kommunale boliger til unge enslige innbyggere og flyktninger som kommer til Vega.

Kommunestyret har godkjent 6 ulike reguleringsplaner innenfor siste planstrategiperiode (Ylvingen Rorbuer, Viksåssjøen, Gardsøya, Vegstein og Tosan).

- **Kommunedelplan (KDP) for hovedsatsingsområdene samfunnsutvikling, bosetting og næringsutvikling** (2015-2018) med handlingsprogram vedtatt 18.12.2015 sak 82/15. Avklarar viktige politiske prioriteringer av tiltak som kommune organisasjonen skal iverksette gjennom drift og investering for vekst og utvikling i Vegasamfunnets.
- **KDP Energi og klima** (2011-2015) vedtatt 23.juni 2011, har som mål at energi forbruket i kommunal bygningsmasse reduseres med 10 % og klimagassutslipp stabiliseres på 1990-nivå innen 2015. Målene skal oppnås gjennom konkrete bygningstiltak, holdningsskapende arbeid og realisering av gode prosjekter. Tema foreslås integrert i kommuneplanen ved neste revisjon, inntil da videreføres planen.
- **Boligsosial handlingsplan** (2016-2019) vedtatt den 26.11.15 sak 51/15, har som mål at kommunen skal få utviklet en mer variert boligstruktur, skaffe rimelige og nøkterne boliger til vanskeligstilte, og etablere en hensiktsmessig organisering av boligsosiale oppgaver. Flere konkrete tiltak for oppfølging av måla i planperioden er beskrevet i planen.
- **Trafikksikkerhetsplan** (2015-2018) vedtatt den 18.12.15, sak 59/14. Trafikksikkerhetsplan ble første gang utarbeidet høsten 1998. Planen har hele veien hatt som hovedfunksjon å være et styringsverktøy for et målrettet trafikksikkerhetsarbeid i kommunen. Plan har fokus på det forebyggende arbeid, og på innbyggernes trygghet mv. Tiltaksdelen er i hovedsak utledet av "Trafikksikker kommune"-konseptet med satsingsområder. Behovet for administrative og ikke- fysiske tiltak lokalt, samt

behovet for fysiske tiltak som vil øke trafikksikkerheten er også vurdert og prioritert.

- **Reiselivsstrategien «Vega ved verdens vakreste kyst»** med handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling på Vega (2016-2019), vedtatt den 16.6.16 sak 37/16, har som målsetting å utvikle en verdiskaping basert på turisme og videreutvikle Vega som en bærekraftig destinasjon der natur- og kulturarven er ivaretatt. I 2016 ble Vega resertifisert som bærekraftig destinasjon.
- **Hovedplan for vann. HMS/IK plan.** Vedtatt den 13.2.2003 (sak 03/03).
- **Hovedplan avløp** – rammetillatelse. Vedtatt den 17.6.1998 (sak 44/1998).

Behov for nye planer:

- **Hovedplan vann** skal være et styringsdokument for hvordan vannforsyningsystemet skal bygges opp og vedlikeholdes på kort og lang sikt. Planen skal si noe om hvordan det kommunale vannverkets forsyningsområde skal levere drikkevann av tilfredsstillende kvalitet, regularitet, mengde og trykk til innbyggere og næringsliv. Planen må beskrive dagens situasjon og hvilke utfordringer man står ovenfor for å oppfylle gjeldende lover og forskrifter innenfor området. De økonomiske konsekvensene beskrives og oppsummeres i en tiltaksplan. Kommunen bør også bistå private vannverk.
- **Hovedplan avløp** er gammel og må oppdateres.
- **Beredskapsplan for Brønnøy brann- og redningsvesen inkludert stasjon Vega** Arbeidet med dokumentasjon av brannvesenets oppgaver igangsatt av Brønnøy brann- og redningsvesen.

Verdensarv, natur og kulturarv.

Miljø og natur, kulturminnevern og friluftsliv, idrett.

Oppfølging av forvaltning av verdensarvområdet i tråd med innskrivingen på UNESCOs verdensarvliste gjennom gode oppdaterte kommunale styringsdokument og kunnskapsgrunnlag. Iverksetting av tiltak i tråd med Forvaltningsplanen for verdensarvområde i samarbeid med bl.a. forvaltningsknutepunktet på Nes.

- **Forvaltningsplanen for Vegaøyane verdensarvområde (2015-2022)** med tiltaksplan (2015-2020) godkjent den 19.3.2015 sak 4/15, inngår som en viktig del i oppfølging av hovedsatsingsområde Verdensarv, natur og kulturarv. (Prosess i tett dialog med buker – og grunneierinteresser, plan sluttbehandlet i KS. Verdensarvsenter viktig/prioritert tiltak i handlingsplan i KDP Samfunnsutvikling osv.) Kommunen involvert i tiltak i forbindelse besøksforvaltning / sti- og løypeplan, naturmangfold og

kulturlandskap samt KU-utredninger og kunnskapsinnhenting i arealplanleggingen.

- **KDP Fysisk aktivitet og naturopplevelser** (2013-2016) med Handlingsdel vedtatt forlenget den 15.12.2016 sak 68/16, prioriterer ønskede tiltak både for eksisterende idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og i forhold til tilrettelegging for friluftsliv. Planverket er en forutsetning for å få tildelt spillemidler.
- **Kulturvernplan** (2003-2006) vedtatt 13.2.2003, har som overordnet målsetting at kulturvernarbeidet skal ta vare på og presentere historiske materiale slik at vi får et mest mulig komplett bilde av livsbetingelser og kulturelle forhold på Vega og i en større verden gjennom tidene. Materialet kan bevares på stedet eller i museumssamlinger. Kulturminner skal aktiviseres og den historiske kunnskapen som er en ressurs for de kulturelle og praktiske utføringen i hverdagen. Det skal oppmuntres til brei folkelig deltakelse i dokumentasjon og formidling av lokal historie.

Behov for nye planer:

- **Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder.** Planverket er en viktig forutsetning for å få godkjent tiltak i statlig sikra friluftsområde – samt for å kunne søke om tilretteleggingsmidler / friluftslivsmidler. Vega kommune har utarbeidet en forvaltningsplan for Eidem friluftsområde (2013-2018) som bør erstattes/ revideres med en ny Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder i forbindelse med søknad om statlig finansiering av et nytt område i kommunen. Planarbeidet prioriteres i planperioden.
- **Kulturminneplan(KIK).** Kommunen er viktig som forvalter av kulturminne og kulturmiljø. For å være best mulig rustet til forvaltningsoppgavene, er en kulturminneplan et godt verktøy. Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturminne i kommunene og få bedre oversikt over verneverdige kulturminne. En kulturminneplan skal gi oversikt over viktige kulturminne og kulturmiljø i kommunen og inneholder en plan for forvaltningen av disse. Kommunen definerer selv hvilke kulturminner som er verneverdige og som skal inngå i kulturminneplan. En kulturminneplan gir kommunen kunnskap om lokalhistoria og prioriterer kulturminnene som en vil ta vare på for framtida. Riksantikvaren inviterer til samarbeid for å nå nasjonale mål om redusert tap av kulturminner og oppfordrer kommunene til å søke om planleggingsmidler via Fylkeskommunen. Søknadsfrist 8.februar 2017. Kommuner med kulturminneplan kan søke om tilskudd til tiltak i jf. handlingsdelen til planen.

Kommunen har ikke kapasitet og prioriteres ikke dette arbeidet innenfor denne perioden.

Øvrige planoppgaver:

Risiko- og sårbarhetsanalyse for Vega kommune (1998) er ikke revidert jf. nytt lovverk. Kommunens beredskapsplikter fremgår i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Kommunen plikter å kartlegge uønskede hendelser i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), jfr. § 14.

Analysen skal ta for seg sentrale risikomoment og sårbare objekt i kommunen, beredskapstiltak og hva kommunale planer bør ta hensyn til i forhold til klimaendringer. Analysen er overordna og skal ligge til grunn for kommuneplaner, beredskapsplaner, kriseplaner, reguleringsplaner og byggesaker. En vurdering av befolkningsvarsling og evakuering er også sentralt i dette arbeidet. Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal ikke begrenses til de ansvarsområder som er tillagt kommunen gjennom **øvrig lovgiving**. Viktig at analysen gjennomføres i en tverrfaglig gruppe med fagpersoner og ansvarlige aktører på de ulike fagfelt. Fylkesmannen har varslet Vega kommune om tilsynsbesøk, som er utsatt, i påvente av at nye ROS-analyse og beredskapsplan (se under) skal komme på plass i løpet av 1.halvår 2017.

Beredskapsplanen. Plan for kriseledelsen (2000).

I henhold til lovkrav er kommunen ansvarlig for å ivareta sikkerheten for sine innbyggere og beskytte samfunnskritisk infrastruktur gjennom systematisk beredskapsarbeid. Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser, og skal med utgangspunkt i den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen (se over) utarbeide en overordnet beredskapsplan.

Beredskapsplanen skal inneholde en plan for kriseledelsen, en varslingsliste og en ressursoversikt, evakueringsplaner, plan for befolkningsvarsel, plan for krisekommunikasjon.

Kommunens overordnede beredskapsplan skal samordne og integrere øvrige beredskapsplaner i kommunen. Den skal også være samordnet med andre relevante offentlige og private krise- og beredskapsplaner

Interkommunalt plansamarbeid

Regionalt planbehov kan løses gjennom interkommunalt samarbeid. I arbeidet med kommunereformen har kommunene på Sør-Helgeland sett på felles utfordringer og muligheter for samarbeidsløsninger ut fra 0-alternativet. Felles satsing innenfor grunnskolen er i startfasen. Kommunene på Sør-Helgeland har allerede i lang tid samarbeider om forvaltnings-

/driftssamarbeid på avtalebasis både innen barnevern, PPT, RKK, brann, IKT og bygg-/drift.

Plannettverk for Sør-Helgeland og Regionalt Planforum er viktig samarbeidsområder for kompetanse og utveksling av erfaring med planoppgaver og om planlegging i kommunene.

KDP for energi- og klima (se over) for Vega er utarbeidet som en del av samarbeidsprosjekt mellom Brønnøy, Vega og Vevelstad. Planen har en felles faktadel der data fra kommunene sammenlignes med regionen og Nordland fylke. Visjonen er at vi ønsker en bærekraftig utvikling basert på fornybar energi og lave klimagassutslipp. Målet var å oppnå en reduksjon i energiforbruket med minimum 10 % regnet fra utgangsåret 2010, og en stabilisering av utslippene av klimagass i forhold til utgangsåret 1990.

Vega kommune deltar for tiden i en (1) planleggingsprosess sammen med andre kommuner:

- Det interkommunale plansamarbeidet, Kystplan Helgeland, mellom kommunene Vega, Brønnøy, Bindal, Sømna, Vevelstad, Leirfjord, Vefsn, Herøy, Dønna, Nesna, Lurøy, Træna og Rødøy, har som formål å utarbeide og vedta en felles kystsoneplan for sjøarealene. Planforslaget har vært på 1.gangs høring og arbeidet skal gis videre prioritering i kommunestyreperioden fram mot endelig vedtak i 2017.

5. Prioritering av planoppgaver 2016-2019

Følgende planoppgaver prioriteres i inneværende kommunestyreperiode:

Plannavn	Oppstart	Kommentar
Planstrategi med planprogram for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel og arealdel	2019	Ny
Økonomiplan og handlingsplaner til KDP'er	2017	Årlig rullering
Helhetlig Ros-analyse for Vega kommune	2017	Revisjon/Ny
Overordnet beredskapsplan/ plan for kriseledelsen mv.	2017	Revisjon/Ny
Helse- og sosial beredskapsplan	2017	NY
Beredskapsplan for brann og redningsv. Brønnøy med stasjon Vega	2017	NY
Kompetanseplan for Vega kommune	2018	NY
Kvalitetsplan for grunnskolen (Vega skole)	2018	NY
Omsorgsplan med delplan for demens	2017	Revisjon/Ny
Psykiatriplan / Plan for psykisk helse og rus	2017	Revisjon /Ny
Kystplan Helgeland, KDP for sjøareal i Vega kommune.	2014	<i>Under behandling</i>
Hovedplan vann og hovedplan avløp	2018	<i>Revisjon/ny</i>
Forvaltningsplan for statlig sikra friluftsområder	2017	Revisjon/Ny